

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2013r.

Sąd Okręgowy	w Ostrołęce	Wydział III
Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych		

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Monika Obrębska

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 września 2013 r. w O.

sprawy z odwołania E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o wartość kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek odwołania E. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 15 grudnia 2011 r. **znak**KPU- (...)

i z dnia 19 grudnia 2011 r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przelicza wartość kapitału początkowego, jak również wysokość emerytury należnej E. P. z uwzględnieniem wynagrodzeń E. P. z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w O. w okresie od 12.04.1976r. do 30.11.1982r. i od 01.01.1989r. do 02.05.1989r. z uwzględnieniem wynagrodzeń za rok 1976 w kwocie 26.445,56 zł, za rok 1977 w kwocie 37.786,32 zł, za rok 1978 w kwocie 38.518,40 zł, za rok 1979 w kwocie 39.848,00 zł, za rok 1980 w kwocie 40.882,00 zł, za rok 1981 w kwocie 99.031,00 zł, za rok 1982 w kwocie 71.887,20 zł i za rok 1989 w kwocie 222.062,00 zł;

2. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15.12.2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., ustalił kapitał początkowy E. P. na dzień 01.01.1999r., określając go na kwotę 139.348,66zł., natomiast decyzją z 19.12.2011r., wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce przyznający E. P. prawo do emerytury począwszy od 04.04.2011r., ustalił wysokość emerytury w kwocie od 01.03.2011r. - 1.526 zł.

E. P. wniósł odwołania od powyższych decyzji podnosząc, że sposób wyliczenia i pominięcie niektórych dokumentów spowodował, że będzie otrzymywał wynagrodzenie niższe, aniżeli powinien. Podniósł, że przedstawił ZUS dokumenty, w oparciu o które można ustalić jego wynagrodzenie, choć niepełne za lata 1976 – 1981. Według wyliczeń odwołującego, jego w pełni udokumentowany dochód, łącznie za rok 1976r. wynosi 34.485,36 zł, za rok 1977 – 37.065,60 zł., za rok 1978 – 37.824 zł., za rok 1982 – 70.634,20 zł. i za rok 1989r. - 2.223.175,34 zł. Odwołujący podniósł ponadto, że ZUS źle wyliczył zgromadzone przez niego okresy składkowe. Według odwołującego jego okres składkowy wynosi 29 lat, 1 miesiąc i 19 dni, natomiast do 31.12.1998r. wynosi 28 lat, 1 miesiąc i 19 dni.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie wskazując, że brak było podstaw do uwzględnienia do podstawy wymiaru świadczenia angaży z okresu od 12.04.1976r. do 30.11.1982r. i od 01.01.1989r. do 02.05.1989r., ponieważ wynagrodzenie określone jest stawką godzinową, a dopuszczalne jest ustalenie wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru świadczenia tylko wówczas, jeżeli zachowały się dane dotyczące ilości godzin, jaka pracownik faktycznie przepracował w danym okresie na określonym stanowisku dziennie, tygodniowo lub miesięcznie.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce ustalił i zważył co następuje:

Odwołanie E. P. okazało się w przeważającej mierze zasadne i zasługujące na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Zgodnie z art. 174 ust. 1 cyt. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3).

Zgodnie z art. 25 ust. 1 cyt. ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Stosownie do art. 26 ust. 1 cyt. wyżej ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

W przedmiotowej sprawie, spór pomiędzy stronami sprowadzał się zasadniczo do określenia wysokości zarobków uzyskiwanych przez odwołującego w spornym okresie. Powyższe kwestie przekładały się bowiem bezpośrednio na określenie wysokości kapitału początkowego i w konsekwencji należnej odwołującemu emerytury. Istotną trudnością na płaszczyźnie dowodowej w tym zakresie był fakt, że dokumentacja płacowa za sporny okres zachowała się jedynie częściowo. Sądowi udało się pozyskać dokumentację osobową, przechowywaną przez (...) Sp. z o.o. w T. za sporny okres zatrudnienia odwołującego i listę płac za 1988r.

Uznając, iż kwestia prawidłowego wyliczenia wysokości zarobków uzyskiwanych przez odwołującego w czasie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w O. od 12.04.1976r. do 30.11.1982r. i od 01.01.1989r. do 02.05.1989r.

wymaga wiadomości specjalnych, Sąd postanowieniem z dnia 24.11.2012r. dopuścił w tym zakresie dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości.

Dokonując szczegółowych ustaleń w zakresie wysokości wynagrodzeń otrzymywanych przez odwołującego w okresie zatrudnienia od 12.04.1976r. do 30.11.1982r. i od 01.01.1989r. do 02.05.1989r. w oparciu o zgromadzoną w sprawie dokumentację osobowo – płacową biegła przyjęła, że czas pracy wszystkich pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę wynosił, bez wliczenia przerw odpoczynkowych najwyżej 8 godzin na dobę i nie mógł przekraczać 46 godzin na tydzień. W roku 1982 czas pracy został ustalony w wymiarze średnio 42 godzin tygodniowo. Uwzględniając dni wolne od pracy, biegła ustaliła normatywny czas pracy obowiązujący w latach 1976 – 1980 i 1982r. oraz wynagrodzenia za te lata w oparciu o dane z angaży. Za rok 1981 biegła przyjęła wynagrodzenia wskazane na listach płac. Z uwagi na brak informacji o składnikach wynagrodzeń wskazanych w zaświadczeniu o wysokości płac w miesiącach wrzesień – listopad 1982r., biegła opinię sporządziła w dwóch wariantach. W wariantcie I ustaliła podstawę w oparciu o normatywny czas pracy i stawki wskazane w angażach, natomiast w wariantcie II przyjęła podstawę w wysokości wskazywanej w zaświadczeniu. Biegła nadmienila, że zgodnie z listami płac w roku 1981 odwołującemu wypłacono od czerwca co miesiąc dodatki za mleko w kwocie 300 zł. miesięcznie. Na świadectwie pracy widnieje informacja o wypłacie dodatku za mleko w w/w kwocie, brak wymienienia tego składnika w angażach. Wobec powyższego w wariantcie I – biegła przyjęła wypłatę dodatku za mleko w kwocie 300 zł. jedynie w miesiącu listopadzie 1981r., a w wariantcie II – przyjęła wypłatę dodatku za mleko w kwocie 300 zł. w całym roku 1981. Przyjmując dane z list płac oraz za ostatni miesiąc zatrudnienia normatywny czas pracy i stawki wymienione w angażach płacę odwołującego za 1989r. biegła określiła łącznie na kwotę 222.062 zł.

Odnosząc się do wskazywanych przez odwołującego nieścisłości w określeniu przez organ rentowy wymiaru zgromadzonych przez niego okresów składkowych i nieskładkowych, biegła podniosła, że według niej, wykazywane przez E. P. okresy składkowe obejmują również okresy nieskładkowe. Biegła dokonując szczegółowych wyliczeń okresów składkowych i nieskładkowych, zgromadzonych do 31.12.1998r. (vide k. 69 a.s.), okresy składkowe określiła na 27 lat, 8 miesięcy i 29 dni oraz nieskładkowe w wymiarze 4 miesięcy i 21 dni.

Reasumując biegła w opinii wskazała, że wynagrodzenia odwołującego podlegające składkom na ubezpieczenie społeczne według założeń wariantu I wynoszą za rok 1976 - 26.445,56 zł, za rok 1977 - 37.786,32 zł, za rok 1978 - 38.518,40 zł, za rok 1979 - 39.848,00 zł, za rok 1980 - 40.882,00 zł, za rok 1981 - 99.031,00 zł, za rok 1982 - 71.887,20 zł, a według wariantu II wynoszą za rok 1976 - 26.445,56 zł, za rok 1977 - 37.786,32 zł, za rok 1978 - 38.518,40 zł, za rok 1979 - 39.848,00 zł, za rok 1980 - 40.882,00 zł, za rok 1981 - 99.031,00 zł, za rok 1982 - 76.889,60 zł.

Wyliczenia dokonane przez biegłą w zakresie określenia wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych przez odwołującego w spornym okresie, nie budziły żadnych wątpliwości Sądu co do ich rzetelności, fachowości i merytorycznej poprawności. Biegła w rzeczowy, obszerny i bardzo dokładny sposób dokonała wyliczeń w zakresie wysokości uzyskiwanych przez E. P. wynagrodzeń w spornym okresie, czemu dała wyraz z pisemnej opinii. Biegła ustaleń dokonała również w oparciu o dokumentację osobowo – płacową, jaką udało się pozyskać w toku procesu, a która to nie budziła wątpliwości Sądu co do jej autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Podkreślić należy, że opinii biegłej, od strony formalnej i rachunkowej poprawności, nie kwestionował zarówno odwołujący, jak też organ rentowy. ZUS w piśmie procesowym z 04.04.2013r., podniósł jedynie, że opinia biegłego sądowego sporządzona została na podstawie założenia, że pracownik przepracował 8 godzin dziennie a w soboty 6 godzin i wyliczono kwoty wynagrodzeń miesięcznie a następnie rocznie. Organ rentowy odmówił natomiast ustalenia wysokości wynagrodzeń na podstawie angaży, ze względu na brak danych dotyczących ilości godzin, jaką faktycznie odwołujący przepracował. Sąd stanowiska organu rentowego w tym zakresie nie podzielił, przychylając się w pełni do założeń i wyliczeń, jakich dokonała w tym zakresie w opinii biegła z zakresu rachunkowości. Za okresy, za które brak było list płac, w ocenie Sądu w pełni zasadnie biegła przyjęła, że czas pracy wszystkich pracowników wynosił 8 godzin na dobę, w sobotę 6 godzin i nie mógł przekraczać 46 godzin na tydzień. E. P., jak wynika z dokumentów z akt osobowych i wyjaśnień samego odwołującego w charakterze strony, był w spornym okresie, zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy. E. P. utrzymywał nawet, że w całym spornym okresie pracował dłużej niż osiem godzin dziennie. Z reguły było to 15 godzin dziennie. Sąd zeznania odwołującego w tym zakresie uznał za w pełni wiarygodne. Przemawiają za tym w szczególności

ogólnie znane realia, w jakich pracowali w latach 70 – tych i 80 – tych pracownicy (...)ów, którzy rzeczywiście notorycznie pracowali w godzinach nadliczbowych, co również Sądowi jest wiadome z licznych podobnych spraw, jakie toczyły się bądź dalej toczą w tut. Sądzie.

W takim stanie rzeczy wyliczenia dokonane przez biegłą w oparciu o normatywny czas pracy oraz stawki wynagrodzenia wskazane w angażach uznać należy za w pełni uzasadnione. Nadmienić w tym miejscu należy, że wyliczona w oparciu o te założenia wysokość wynagrodzeń odwołującego, zważywszy na treść przytoczonych wyżej zeznań odwołującego, jest z pewnością niższa niż wysokość wynagrodzeń, które E. P. rzeczywiście w spornym okresie uzyskiwał. Z uwagi jednak na brak pełnej dokumentacji płacowej, aktualnie niemożliwe było ustalenie ile godzin miesięcznie ubezpieczony faktycznie przepracował i jaka była w związku z tym wysokość wypłaconego mu wynagrodzenia. Niezależnie od powyższego w pełni zasadne było, w przekonaniu Sądu, w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy przyjęcie, że w całym spornym okresie E. P. był zatrudniony w dni robocze nie krócej 8 godzin dziennie a w soboty nie krócej 6 godzin dziennie.

Kierując się powyższymi ustaleniami, Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje z 15.12. 1011r. i 19.12.2011r. w ten sposób, że przeliczył wartość kapitału początkowego, jak również emerytury należnej E. P.z uwzględnieniem wynagrodzeń E. P.z tytułu zatrudnienia z (...)w O.w okresie od 12.04.1976r. do 30.11.1982r. i od 01.01.1989r. do 02.05.1989r., według założeń wariantu I za rok 1976 w kwocie 26.445,56 zł, za rok 1977 w kwocie 37.786,32 zł, za rok 1978 w kwocie 38.518,40 zł, za rok 1979 w kwocie 39.848,00 zł, za rok 1980 w kwocie 40.882,00 zł, za rok 1981 w kwocie 99.031,00 zł, za rok 1982 w kwocie 71.887,20 zł i za rok 1989 w kwocie 222.062,00 zł. Z uwagi na brak informacji o składnikach wynagrodzeń wskazanych w zaświadczeniu o wysokości płac w miesiącach wrzesień – listopad 1982r., brak było podstaw do przyjęcia wariantu II tj. przyjęcia podstawy w wysokości wskazywanej w zaświadczeniu. Podobnie z uwagi na brak pewnych informacji czy wypłata dodatku za mleko miała miejsce w całym 1981r., zasadne było oparcie się na założeniach wariantu I.

W pozostałym zakresie Sąd odwołanie oddalił. Dalej idące roszczenia w zakresie przyjęcia wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych w spornym okresie według wyliczeń odwołującego Sąd oddalił, gdyż nie znalazły one potwierdzenia w wyliczeniach biegłej z zakresu rachunkowości zawartych w opinii. Jak wskazała biegła odwołujący w błędny sposób wyliczył również gromadzone przez siebie okresy składkowe i nieskładkowe, poprzez zaliczenie do okresów składkowych również okresów nieskładkowych. W tym zakresie opinię biegłej Sąd również w pełni podziela i akceptuje.